

**UCHWAŁA NR VIII/52/2015
RADY GMINY GŁÓWCZYCE
z dnia 28 maja 2015r.**

**w sprawie przyjęcia do realizacji gminnego programu wspierania rodziny
w gminie Główczyce na lata 2015-2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332)

uchwała się, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji Gminny program wspierania rodziny w gminie Główczyce na lata 2015-2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Główczyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Michał Piotrowski

Załącznik do uchwały Nr VIII/52/2015
Rady Gminy Główczyce
z dnia 28 maja 2015r..

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2015-2018

Główczyce 2015 rok

I. WSTĘP

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W myśl w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten gminy winny realizować we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Głównicy na lata 2015 - 2018, będącego dokumentem strategicznym, jest utworzenie na bazie posiadanych zasobów spójnego systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu wzmocnienia lub przywrócenia im zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

II. PODSTAWY PRAWNE

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny są spójne z kierunkami działań określonych w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 332);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Głównicy na lata 2007 - 2017.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Pomimo, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat ilość osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej na terenie tutejszej gminy w niewielkim stopniu, lecz systematycznie maleje, to i tak utrzymuje się ona na bardzo wysokim poziomie. W roku

2014 szacunkowo stanowiła blisko 21 % wszystkich gospodarstw domowych z terenu gminy. Oprócz ubóstwa występującego w przypadku 76% rodzin korzystających ze świadczeń miejscowego Ośrodka Pomocy Społecznej, najczęściej występującą przesłanką do udzielenia pomocy było: bezrobocie (57%), niepełnosprawność (31%) potrzeba ochrony macierzyństwa (27,4%). Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w przypadku 47% rodzin z dziećmi zdiagnozowana została bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W większości środowisko objętych wsparciem pomocy społecznej występuje jednocześnie kilka dysfunkcji.

Wykres nr 1 : Rodziny objęte pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej

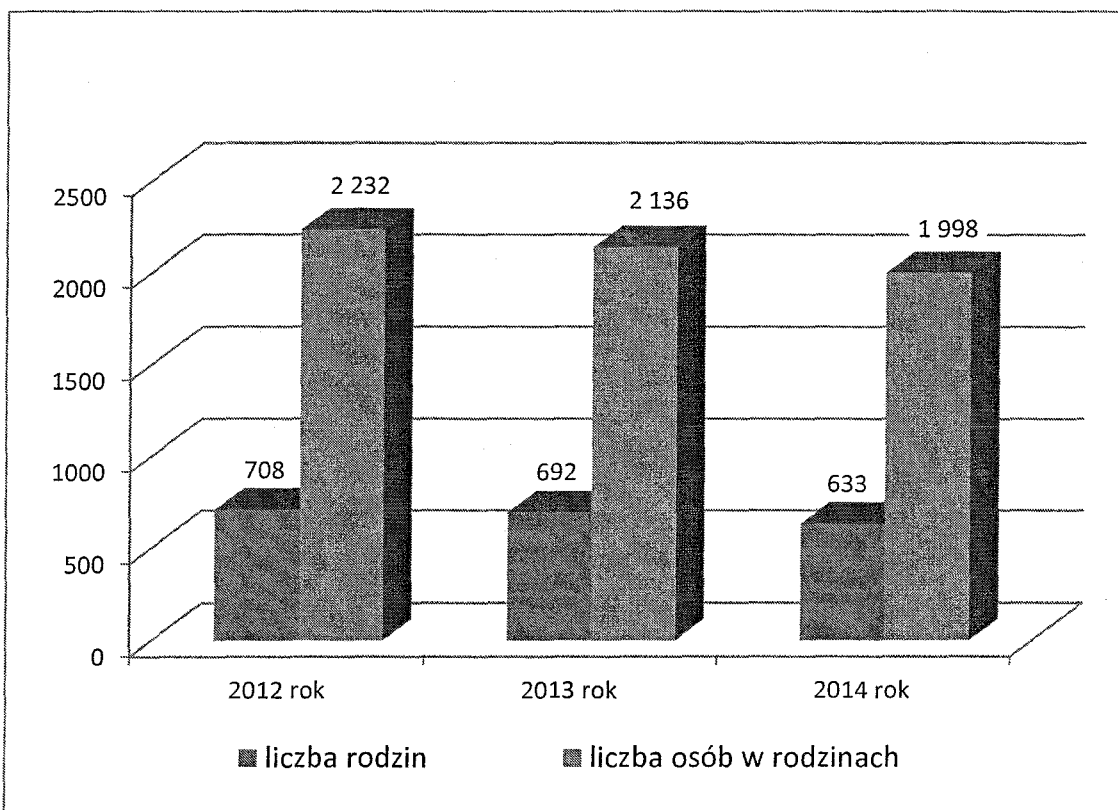

Tabela nr 1: Powody przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN			LICZBA OSÓB W RODZINACH		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ubóstwo	541	527	478	1.748	1.654	1.497
Bezrobocie	416	390	356	1.393	1.393	1.200
Potrzeba ochrony macierzyństwa	178	186	171	854	885	822
Niepełnosprawność	195	214	194	547	587	570
Długotrwała choroba	149	151	124	400	401	310
Bezradność w sprawach opiek- wych. i prowadzeniu gosp. domowego	339	335	297	1.234	1.222	1.122
Alkoholizm	73	85	79	179	221	199
Przemoc w rodzinie	17	22	17	65	91	75

Źródło: dane własne OPS

Tabela nr 2: Charakterystyka rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej

WYSZEGÓLNIENIE	w 2012r.	w 2013r.	w 2014r.
Liczba rodzin objętych pomocą ośrodka	708	692	633
Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	419	396	379
Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka, w której zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	128	131	106

Źródło: dane własne OPS

W ogólnej liczbie rodzin znajdujących się pod opieką tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2014 roku 379 rodzin (59,9%) stanowiły rodziny z dziećmi do 18 roku życia.

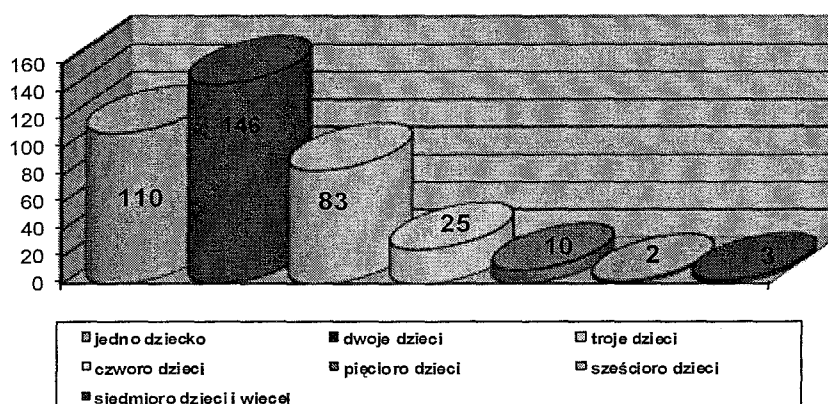
Tabela nr 3: Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą OPS wg stanu na dzień 31.12.2014 r.

RODZINY z dziećmi do 18 r.ż.	Liczba rodzin
w tym:	
wielodzietne	123
niepełne	108

Źródło: dane własne OPS

Wykres nr 2 : Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej .

Stan na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: dane własne OPS

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Przy tym towarzyszą temu zazwyczaj trudne warunki mieszkaniowe, bowiem zajmowane lokale wymagają gruntownego remontu i mają braki w wyposażeniu w podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego, a niejednokrotnie nawet brak urządzeń sanitarnych.

Z uwagi na wiejski charakter gminy, jej ubogą infrastrukturę, a także trudności komunikacyjne, rodziny te mają znikome szanse na przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej we własnym zakresie. Ogromnym problemem jest przy tym utrudniony dostęp do wszelkiego rodzaju poradni i placówek specjalistycznych.

Istotną zatem rolę odgrywa realizowana przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym bądź rzeczowym.

Edukacja szkolna w gminie Główczyce realizowana jest w trzech zespołach szkolnych, łączących szkołę podstawową i gimnazjum (w Pobłociu, Stowiecinie i Żelkowie), szkołę podstawową przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Główczycach, Gimnazjum w Główczycach, oraz Niepubliczny Zespół Szkół w Szczypkowicach, prowadzący szkołę podstawową, gimnazjum i przedszkole.

Na terenie gminy znajdują się również trzy przedszkola: przy Zespołach Szkolno-Przedszkolnych w Główczycach i w Żelkowie oraz jedno niepubliczne w Pobłociu.

Tabela nr 4: Uczniowie na terenie Gminy wg stanu na dzień 30.09.2014 r.

Rodzaj placówki	Liczba dzieci w roku szkolnym 2014/2015
Szkoły podstawowe	634
Klasa „0”	173
Gimnazjum	311
Przedszkola	52
OGÓŁEM :	1.170

źródło: Referat Oświaty Urzędu Gminy w Główczycach

Dzieci i młodzież z rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej objęta jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W pierwszym semestrze roku szkolnego 2014/2015 z tej formy pomocy korzystało 407 uczniów co stanowiło 34,8 % ogółu.

Przy 5 placówkach szkolnych na terenie gminy Główczyce (ZSO i ZSP w Główczycach, ZSP w Żelkowie, ZS w Pobłociu i ZS w Stowiecinie) funkcjonują świetlice socjoterapeutyczne, których głównym celem jest wszechstronna pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych i rodzin ryzyka zagrożenia patologią społeczną, a także zagospodarowanie czasu wolnego poprzez terapię zajęciową. W 2014 roku w zajęciach tych uczestniczyło łącznie 160 uczniów.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin z dziećmi znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej są wypłacane stypendia i zasiłki szkolne.

Tabela nr 5: Stypendia i zasiłki szkolne

	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba osób (dzieci) którym przyznano pomoc	426	442	449
Kwota świadczeń w złotych	259.066	300.495	325.535

Poważnym problemem społecznym dotyczącym mieszkańców gminy Główczyce jest alkoholizm. Coraz częściej stwierdzone zostaje, iż alkoholu nadużywają oboje rodziców. Zjawisko to w sposób bardzo niekorzystny przekłada się na funkcjonowanie rodziny. Bardzo często w takiej sytuacji dochodzi do aktów przemocy i zaniedbania. W 2014 roku Komisariat Policji w Główczycach na terenie tutejszej gminy dokonał 274 interwencji domowych (w tym 32 dot. przemocy), z których 26 zakończonych zostało wszczęciem procedury Niebieskiej Karty.

Dalsze postępowanie w ramach tej procedury należy do funkcjonującego od września 2011 roku Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie na bazie pracy indywidualnych Grup Roboczych.

Tabela nr 5: Przemoc w rodzinie wg. rejestru GZI

	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba zarejestrowanych Niebieskich Kart	56	47	53

Źródło: dane własne OPS

Problemami uzależnień w gminie zajmuje się także Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jej działania obejmują zarówno leczenie odwykowe osób uzależnionych, jak również profilaktykę, w tym finansowanie kolonii terapeutycznych dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

W drastycznych sytuacjach rodziny, będących głównie wynikiem zaniedbań opiekuńczych Sąd Rodzinny ustanawia nadzór kuratorski, a nawet czasowo lub trwale ogranicza bądź pozbawia rodziców władzy rodzicielskiej nad ich małoletnimi dziećmi, wydając postanowienie o umieszczeniu dzieci w placówkach lub pieczy zastępczej.

Tabela nr 6: Działania sądu dotyczące wspierania rodziny

	w 2012r.	w 2013r.	w 2014r.
Liczba rodzin w stosunku do których wnioskowano do sądu o wgląd w sytuację rodziny	3	0	5
w tym: liczba dzieci o które wnioskowano do sądu	11	0	10
Liczba rodzin wobec których sąd wydał postanowienie o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej	3	1	4
w tym liczba dzieci których dotyczyła decyzja sądu	5	1	8

Źródło: dane własne OPS

Z tytułu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej w 2014 roku 39 rodzin z terenu gminy Głównyca miało ustanowiony sądowy nadzór kuratorski. Natomiast na dzień 31 grudnia 2014 roku 13 dzieci z 7 rodzin umieszczonych było w pieczy zastępczej

Tabela nr 7: Dzieci z terenu gminy skierowane do placówek i pieczy zastępczej

Rodzaj	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Rodzina zastępcza	4	1	8
Placówka opiekuńcza	0	0	0

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku

Biorąc pod uwagę zakres i skalę sytuacji kryzysowych z jakimi borykają się rodziny zamieszkujące na terenie gminy Głównyca w roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej wprowadził nowy instrument do pracy z rodziną – asystenta rodziny. Szczegóły tej działalności obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 8: Wykorzystanie instrumentu „asystent rodziny”

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1.	Liczba rodzin z którymi pracowali asystenci rodziny	21	23	19
2.	Liczba dzieci w rodzinach , z którymi pracowali asystenci rodziny	58	64	68
3.	Liczba zatrudnionych asystentów	2	2	2
4.	Forma zatrudnienia asystentów rodziny (umowa zlecenie ,umowa o pracę)	umowa o pracę 2 etaty	umowa o pracę 2 etaty	-umowa o pracę ¼ etatu - umowa zlecenie
5.	Liczba rodzin zagrożonych odebraniem dzieci	22	24	29
5a.	Liczba dzieci w wieku do 7 lat z rodzin, o których mowa w poz.5	27	29	24
5b.	Liczba dzieci w wieku od 7 do 18 lat z rodzin, o których mowa w poz.5	38	43	42

Źródło: dane własne OPS

Przedstawiona w niniejszym rozdziale diagnoza problemów rodzin i dzieci z terenu gminy Głównyca prezentuje jednocześnie szeroki wachlarz form pomocy i wsparcia służący zwalczaniu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, profilaktyce, walce z sytuacjami kryzysowymi, nałogami, itp.

IV. CELE PROGRAMU

Celem głównym niniejszego Programu jest: **stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w minie Główny.**

Cele szczegółowe to:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
2. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
3. Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

V. ZADANIA PROGRAMU

A. w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka

ZADANIA	Wskaźniki realizacji zadań
1. zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom dotkniętym ubóstwem	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i osób objętych pomocą
2. objęcie dożywianiem wszystkich, wymagających tego dzieci	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy BŻ
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej	- liczba osób dorosłych i dzieci przebywających w placówkach
4. zabezpieczenie środków na opłacenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej - wielkość środków finansowych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w tych placówkach

B. w zakresie zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz rozwiązywania już istniejących problemów

Z A D A N I A	Wskaźniki realizacji zadań
1. współpraca instytucji pomocowych celem wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i monitorowania problemów	- rodzaj i liczba działań - liczba rodzin objętych działaniami
2. współpraca z GKPiRPA oraz Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym	- rodzaj i liczba działań - liczba rodzin objętych działaniami
3. ustanowienie asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem
4. wspieranie i rozwój idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej	- liczba i rodzaj działań
5. zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego i szerzenie informacji o możliwości uzyskania tego rodzaju pomocy	- liczba i forma przekazów informacyjnych
6. działania aktywizujące rodziny z grona beneficjentów Programu poprzez tworzenie grup samopomocowych, utworzenie i prowadzenie Placówki wsparcia dziennego	- liczba osób i rodzin objętych działaniami
7. szkolenia dla pracowników służb pomocowych	- rodzaj i liczba szkoleń - liczba uczestników szkoleń

VI. BENEFICJENCI PROGRAMU

Beneficjentami Programu są następujące grupy osób z terenu gminy Główny:ce:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- dzieci i młodzież, którym rodzina biologiczna nie zapewnia należytej opieki;
- przedstawiciele instytucji oraz służb pomocowych.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne, pełniące funkcje wspierające, w tym:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Główczych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
- Policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku,
- Placówki oświatowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Sąd i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Organizacje pozarządowe, Kościół i Związki Wyznaniowe działające na terenie Gminy.

Skuteczność podejmowanych zadań w zakresie realizacji programu zależy będzie w dużej mierze od sprawnego współdziałania wszystkich wymienionych powyżej instytucji.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą:

- środki własne Gminy,
- dotacje celowe z budżetu państwa,
- środki pozabudżetowe.

X. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2018 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Główczych.

Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedkładanie przez Kierownika Ośrodka w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Główczyce sprawozdań z realizacji programu, sporządzonych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.